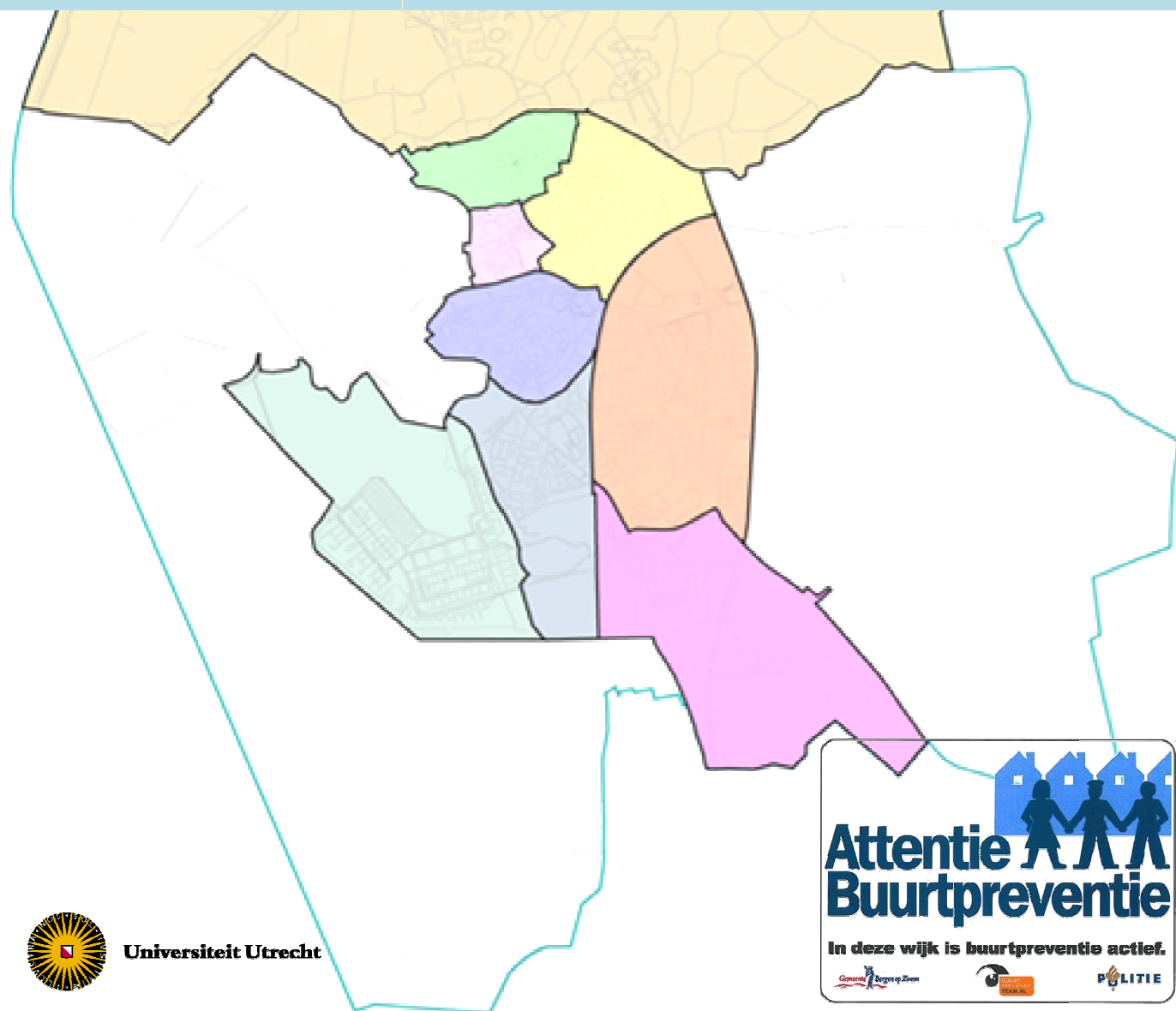

Activiteiten door buurtpreventie in Bergen op Zoom en de effecten op (on)veiligheidsgevoelens

E. P. Buis

Universiteit Utrecht

Attentie A.A. Buurtpreventie
In deze wijk is buurtpreventie actief.

Gemeente Bergen op Zoom Wijkteam POLITIE

Activiteiten door buurtpreventie in Bergen op Zoom en de effecten op (on)veiligheidsgevoelens

E. P. Buis

24 juni 2013

Masterthesis Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken
Universiteit Utrecht

Begeleider: dr. C. Baerveldt

Samenvatting

Een belangrijk instrument voor het bevorderen van veiligheidsgevoelens in de gemeente Bergen op Zoom is de inzet van buurtpreventie, met als doel het creëren en in stand houden van een veilige en leefbare buurt. Activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventie in de gemeente Bergen op Zoom zijn getoetst aan een aantal criteria uit de literatuur over mogelijke oorzaken van onveiligheidsgevoelens. Er zijn interviews afgenomen bij buurtpreventieleden en bij de gemeentelijke coördinator. Bovendien is een vrije observatie van de werkwijze van de buurtpreventieteams uitgevoerd en zijn er verschillende documenten geanalyseerd, waaronder promotiemateriaal en beleidsstukken. De activiteiten bleken te voldoen aan een aantal criteria voor een mogelijk positief effect op veiligheidsgevoelens. Ze bleken geschikt te zijn om effect te hebben op het voorkomen, beperken of oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen, en het onderhouden van contact met buurtbewoners. Het is echter niet waarschijnlijk dat de waargenomen activiteiten voldoen aan een aantal andere criteria, namelijk het bevorderen van de collectieve werkzaamheid, het bevorderen van sociale contacten tussen buurtbewoners onderling, en het verbeteren van de tevredenheid over de buurt.

Inleiding

Volgens de Veiligheidsmonitor 2012 (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2013) voelt bijna één op de vijf mensen zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Onveiligheidsgevoelens zijn het grootst op plekken waar jongeren rondhangen, ruim vier op de tien mensen voelt zich hier wel eens onveilig. De gemeentepijling van de Gemeente Bergen op Zoom (2011a) bevestigt dit beeld, 21 procent van de inwoners voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt. De gemeente Bergen op Zoom streeft ernaar dat het veiligheidsgevoel van haar inwoners in de periode tot en met 2016 is gestegen of minstens gelijk gebleven is ten opzichte van 2011. Instrumenten die ingezet worden om dit te bereiken, zijn onder andere cameratoezicht, projecten voor de bestrijding van drugscriminaliteit en drugsoverlast, een verkeersveiligheidsplan, samenwerking in het Veiligheidshuis, en het Keurmerk Veilig Wonen. Eén van de belangrijkste instrumenten is de inzet van buurtpreventie. Het doel van buurtpreventie is het creëren en in stand houden van een veilige en leefbare buurt. Bewoners nemen hiervoor verantwoordelijkheid en werken samen met de politie, woningcorporaties en de gemeente (Gemeente Bergen op Zoom, 2012).

De stad Bergen op Zoom vormt samen met de dorpen Halsteren en Lepelstraat de gemeente Bergen op Zoom. Er wonen ruim 66.000 inwoners in de gemeente, wat Bergen op Zoom tot een middelgrote gemeente maakt (GBA/O&S Bergen op Zoom, 2013). Inmiddels bestaan er 21 zelfstandig functionerende buurtpreventieteams met in totaal bijna 700 leden (Buurtpreventieteam, 2012). De gemeente weet nog niet of de uitvoering volgens plan verloopt en of buurtpreventie de beoogde effecten heeft. Daarom is in het voorjaar een evaluatie uitgevoerd van de buurtpreventie. Het doel van de evaluatie is aan te geven in hoeverre, op basis van de uitvoering, effecten verwacht kunnen worden. De onderzoeksvragen zijn: Is de uitvoering van de buurtpreventie zoals deze plaatsvindt in de gemeente Bergen op Zoom in potentie effectief? Meer concreet: Kan op basis van theoretische en empirische bevindingen verwacht worden dat de veiligheidsgevoelens van buurtbewoners toenemen door activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventie?

Theoretisch kader

(On)veiligheidsgevoelens

Zoals eerder genoemd is, voelt ongeveer één op de vijf inwoners van de gemeente Bergen op Zoom zich af en toe onveilig in de eigen buurt. Voor 51 procent van de ondervraagden zijn rondhangende jongeren de belangrijkste reden om plekken in de buurt te ontwijken. Drugs gerelateerde zaken zijn voor 41 procent van de ondervraagden een belangrijke reden om plekken te vermijden. Tot slot vermijdt 30 procent van de ondervraagden plekken vanwege weinig toezicht en sociale controle (Gemeente Bergen op Zoom, 2011b). In deze paragraaf wordt besproken wat de betekenis is van (on)veiligheidsgevoelens. Onder andere komt de relatie met de objectieve veiligheid of criminaliteit in de buurt en het waargenomen risico op criminaliteit aan de orde. Bovendien wordt stilgestaan bij een veelgebruikte term in de literatuur op dit onderzoeksgebied, namelijk de angst voor criminaliteit, en de relatie tussen deze term en (on)veiligheidsgevoelens.

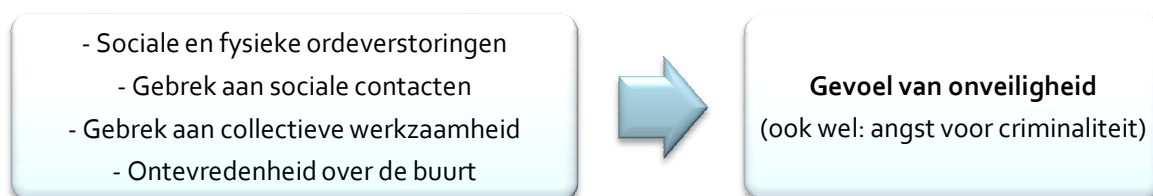
Bij het definiëren van (on)veiligheidsgevoelens wordt gebruik gemaakt van twee paradigma's, namelijk het rationalistische paradigma en het symbolische paradigma. In het rationalistische paradigma worden onveiligheidsgevoelens gekenmerkt door de factoren bedreiging, kwetsbaarheid of hulpeloosheid (Elchardus, De Groof, & Smits, 2005). Onveiligheidsgevoelens worden direct gekoppeld aan het vóórkomen van misdaad of criminaliteit. Hier komt de term angst voor criminaliteit vandaan, die veelvuldig wordt gebruikt in de literatuur en die wordt omschreven als de emotionele en praktische reactie van individuen of gemeenschappen op criminaliteit en ordeverstoringen (Pain, 2000). Onveiligheidsgevoelens worden in dit paradigma dus gedefinieerd op basis van het door een individu rationeel ingeschatte risico op slachtofferschap en de hieraan verbonden consequenties (Wittebrood, 2001). Binnen het symbolische paradigma worden onveiligheidsgevoelens ook gekenmerkt door de factoren bedreiging, kwetsbaarheid of hulpeloosheid, maar daarbij wordt ook rekening gehouden met andere oorzaken behalve criminaliteit of het ervaren risico op slachtofferschap. Voorbeelden hiervan zijn fysieke kwetsbaarheid of onzekerheid. Onveiligheidsgevoelens worden in dit kader meer beschouwd als een algemeen gevoel van onbehagen, wat op criminaliteit en slachtofferschap wordt geprojecteerd (Elchardus et al, 2005; Oppelaar & Wittebrood, 2006; Williams, McShane, & Akers, 2000). Daarnaast wordt er onderscheid gemaakt tussen persoonlijke betrokkenheid en betrokkenheid op meer algemeen, maatschappelijk niveau (Van Noije & Wittebrood, 2008; Oppelaar & Wittebrood, 2006). Persoonlijke betrokkenheid houdt bijvoorbeeld de risicoperceptie in om zelf slachtoffer te worden van criminaliteit, terwijl het tweede niveau betrekking heeft op risico's voor de buurt of samenleving (De Groof, 2006).

Concluderend, (on)veiligheidsgevoelens vormen een begrip dat niet beschreven kan worden op basis van één kenmerk (Elchardus et al, 2005; Gabriel & Greve, 2003; De Groof, 2006; Hollway & Jefferson, 1997; Lupton & Tulloch, 1999; Zani, Cicognani, & Albanesi, 2001). In dit onderzoek wordt dan

ook niet alleen gekeken naar het gevoel van buurtbewoners over hun eigen veiligheid, maar ook naar de meer gegeneraliseerde veiligheidsbeleving met betrekking tot de gehele buurt.

Oorzaken van (on)veiligheidsgevoelens

De gemeente Bergen op Zoom streeft ernaar dat inwoners van de gemeente zich veilig voelen in hun woon- en leefomgeving. Dit moet bereikt worden door een afname van de criminaliteit, door het schoon en heel houden van de omgeving, en door de aanpak van drugsoverlast en vandalisme (Gemeente Bergen op Zoom, 2012). Om dit doel te bereiken, zet de gemeente onder andere buurtpreventieteams in. Taken en verantwoordelijkheden van de buurtpreventie zijn onder andere het tegengaan van ordeverstoringen, het uitdragen van sociale steun in de wijk en het gezamenlijk optreden in het belang van het welzijn van de wijk (Gemeente Bergen op Zoom, 2008). Bovenstaand doel van de gemeente en het takenpakket van de buurtpreventie zijn bepalend voor de keuze die in dit onderzoek gemaakt wordt uit de tal van oorzaken van (on)veiligheidsgevoelens (Ferguson & Mindel, 2007; Pain, 2000; Pitner, Yu, & Brown, 2012; Taylor & Hale, 1986). De oorzaken waarbij stil wordt gestaan in verband met het kader van dit onderzoek zijn fysieke en sociale ordeverstoringen, gebrek aan sociale contacten, gebrek aan collectieve werkzaamheid, en ontevredenheid over de buurt (Figuur 1). In de hier volgende paragrafen wordt de relatie tussen bovengenoemde criteria en de (on)veiligheidsgevoelens van buurtbewoners beschreven.

Figuur 1. Schematische weergave oorzaken onveiligheidsgevoelens

Fysieke en sociale ordeverstoringen

Door LaGrange, Ferraro en Supancic (1992) wordt ordeverstoring in het algemeen omschreven als een inbreuk op normen die gelden in een gemeenschap. Hierdoor wordt het signaal gegeven dat normen en waarden, die normaal gesproken geaccepteerd en gehandhaafd worden, uit de gemeenschap verdwijnen. Fysieke ordeverstoring wordt omschreven als de aanwezigheid van wanordelijke omgevingskenmerken, zoals zwerfafval, slecht onderhouden huizen en tuinen, en graffiti. Sociale ordeverstoring wordt gedefinieerd als (ver)storend sociaal gedrag. Voorbeelden hiervan zijn alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte, luidruchtig gedrag van jongeren, aanwezigheid van hangjongeren, en onattent gedrag van burens.

De relatie tussen fysieke en sociale ordeverstoringen in de buurt en de gevoelens van (on)veiligheid van buurtbewoners wordt uitgelegd aan de hand van de 'broken window' theorie (Kelling

& Wilson, 1982; Sampson & Raudenbush, 2004). Volgens deze theorie vormen enkele of meerdere overlastgevende situaties in een buurt mogelijk aanleiding voor het ontstaan van meer wanorde en uiteindelijk voor het ontstaan van criminaliteit. Een wanordelijke situatie geeft namelijk het signaal af van een gebrek aan wederzijdse oplettendheid of toezicht en aan verplichtingen tot beleefdheid, kortom van een afname van (sociale) controle in de gemeenschap (Ross & Mirowsky, 1999; Steenbeek & Hipp, 2011). Hierdoor bestaat er geen belemmering om meer wanorde of overlast te veroorzaken. Het is daarom aannemelijk dat de criminaliteit in een buurt toeneemt als gevolg van zowel fysieke als sociale verstoringen. Bovendien krijgen buurtbewoners het gevoel dat criminaliteit toeneemt omdat de ordeverstoringen ongehinderd worden voortgezet (Perkins, Meeks, & Taylor, 1992; Pitner, Yu, & Brown, 2011; Pitner et al., 2012) en zijn zij angstiger (Hunter, 1978). Tevens kan er als gevolg van meer waargenomen problemen in de buurt bij buurtbewoners bezorgdheid ontstaan over de situatie in hun buurt, waardoor zij zich meer kwetsbaar voelen voor criminaliteit (Taylor & Hale, 1986) of een groter risico op criminaliteit ervaren (LaGrange et al., 1992; Wyant, 2008). Deze gevoelens van kwetsbaarheid en het verhoogde waargenomen risico op criminaliteit zorgen ervoor dat mensen meer angst ervaren (Brunton-Smith & Sturgis, 2011; Ferguson & Mindel, 2007; Kanan & Pruitt, 2002; Pain, 2000; Perkins & Taylor, 1996; Ross & Jang, 2000).

Er kan geconcludeerd worden dat het van belang is dat een buurt vrij is van sociale en fysieke ordeverstoringen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat buurtbewoners geen geluidsoverlast veroorzaken en dat ze zich naar elkaar toe sociaal gedragen. Daarbij betekent dit dat de fysieke omgeving van een buurt gekenmerkt wordt door bijvoorbeeld schone straten en onderhouden huizen (Sampson & Raudenbush, 2004).

Gebrek aan sociale contacten

Sociale contacten of netwerken worden omschreven als de sociale relaties tussen buurtbewoners en de sociale steun die hieruit voort kan komen (Ferguson & Mindel, 2007). Deze sociale banden kunnen onderverdeeld worden in informele contacten met burens en formele participatie in buurtorganisaties. Informeel contact wordt gedefinieerd als de mate waarin personen met burens kletsen en burens bezoeken. Ook de mate waarin buurtbewoners elkaar helpen door bijvoorbeeld spullen uit te lenen of op elkaars huis te passen heeft hiermee te maken (Campbell & Lee, 1992; Ross & Jang, 2000). Formele participatie in buurtorganisaties heeft betrekking op de mate waarin buurtbewoners deelnemen aan huurverenigingen, verenigingen voor het verbeteren van de buurt, buurtwachten voor het tegengaan van criminaliteit, en andere organisaties die in dienst staan van de gemeenschap (Ross & Jang, 2000).

Buurten waarin sprake is van een gebrek aan informele en formele sociale netwerken worden gekenmerkt als buurten waar meer criminaliteit plaatsvindt (Sampson & Groves, 1989). Meer contact met vrienden en kennissen en meer burgerparticipatie en –betrokkenheid zorgt ervoor dat mensen zich veiliger voelen (De Donder, De Witte, Buffel, Dury, & Verté, 2012). Daarnaast zijn buurtbewoners die een

informele sociale band hebben met buren minder angstig en wantrouwend in reactie op waargenomen verstoringen in de buurt (Ferguson & Mindel, 2007; Taylor, 1996) en ervaren zij een minder groot risico op criminaliteit (Rountree & Land, 1996). Daarentegen blijkt uit ander onderzoek dat er geen verband bestaat tussen het hebben van sociale contacten en de ervaring van veiligheid in de buurt (Baba & Austin, 1989; Funk, Allan, & Chappell, 2007; De Jesus, Puleo, Shelton, & Emmons, 2012; Kanan & Pruitt, 2002).

Ondanks bovenstaande gegevens, die een wisselend beeld geven over de relatie tussen het deel uitmaken van een sociaal netwerk of het hebben van sociale contacten en gevoelens van onveiligheid, wordt in dit onderzoek aandacht besteed aan de taak van de buurtpreventie om sociale steun uit te dragen. Zowel informele als formele sociale relaties met medebuurtbewoners en de sociale steun die hier waarschijnlijk uit voortkomt, kunnen er namelijk voor zorgen dat de nadelige effecten van negatieve buurtkenmerken beperkt worden of worden voorkomen. Hierdoor kunnen de veiligheidsgevoelens van de buurtbewoners toenemen (Ross & Jang, 2000).

Gebrek aan collectieve werkzaamheid

Sampson (2004) beschrijft collectieve werkzaamheid als een combinatie van sociale cohesie (in het bijzonder sociaal vertrouwen in elkaar) en gedeelde verwachtingen over het wel of niet ondernemen van actie. Collectieve werkzaamheid ontstaat in reactie op specifieke situaties, zoals een afname van publieke orde of een toename van vandalisme, en is een proces waarin buurtbewoners een actieve rol vervullen om de situatie in hun buurt te verbeteren. Een afname van collectieve werkzaamheid leidt namelijk tot een toename van waargenomen overlast en criminaliteit (Sampson & Raudenbush, 1999) en tot een toename van zorgen over de veiligheid in de buurt (Pitner et al., 2011; 2012). Dit proces vereist een hoge mate van cohesie binnen de gemeenschap (Sampson, Raudenbush, & Earls, 1997), die er vervolgens voor zorgt dat de angst van bewoners voor criminaliteit in de buurt afneemt (De Jesus et al., 2012).

Er zijn echter ook onderzoeksresultaten die de hypothese niet bevestigen en die geen relatie aantonen tussen acties van buurtbewoners voor het verbeteren van de buurt en veiligheid en orde in de buurt (Hardyns & Pauwels, 2012; Wells, Schafer, Varano, & Bynum, 2006). Een mogelijke verklaring is dat directe acties van buurtbewoners minder belangrijk zijn in het bevorderen van veiligheid dan meer indirecte acties, zoals het ontwikkelen van gewenste gedragsnormen door ongewenst gedrag op een informele manier subtiel af te keuren.

Uit het voorgaande kan afgeleid worden dat er aandacht besteed moet worden aan het bevorderen van de bereidheid van buurtbewoners om actie te ondernemen om de situatie in hun buurt te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door het vergroten van de gevoelens van trots van buurtbewoners over hun buurt of door het organiseren van activiteiten waaraan buurtbewoners gezamenlijk kunnen

deelnemen. Als gevolg hiervan kan hun bezorgdheid ten aanzien van de veiligheid in de buurt afnemen (Pitner et al., 2011; 2012).

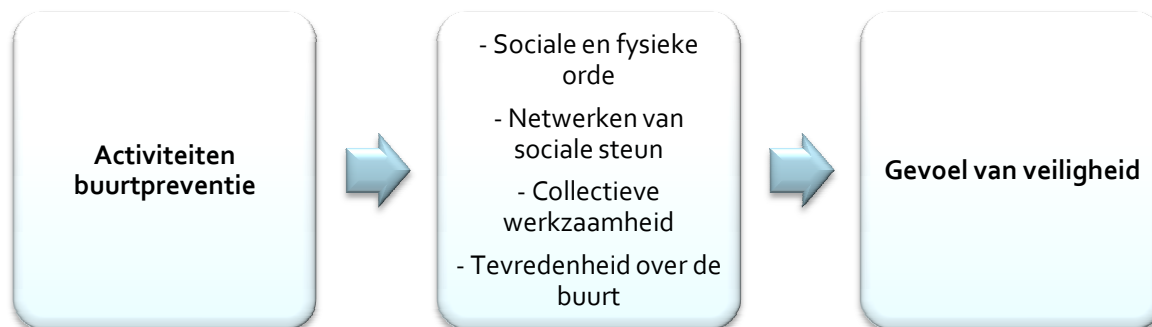
Ontevredenheid over de buurt

Veel waargenomen (fysieke en sociale) ordeverstoringen in de buurt zorgen ervoor dat buurtbewoners minder tevreden zijn over hun buurt (Robinson, Lawton, Taylor, & Perkins, 2003). Een hoge mate van tevredenheid over de woon- en leefomgeving is een belangrijke voorspeller van angst voor criminaliteit, meer tevredenheid zorgt voor meer veiligheidsgevoelens (Baba & Austin, 1989; De Donder et al., 2012; Ferguson & Mindel, 2007; Pain, 2000; Wittebrood & Van Dijk, 2007). Ook een toename van tevredenheid over de medebuurtbewoners, namelijk over de manier waarop mensen in de buurt op elkaars huizen en andere eigendommen passen en over de mate waarin medebuurtbewoners te vertrouwen zijn, zorgt ervoor dat mensen het gevoel hebben dat de buurt veilig is (Austin, Furr & Spine, 2002).

Het bovenstaande maakt duidelijk dat het verband tussen tevredenheid over de buurt en onveiligheidsgevoelens raakvlakken heeft met het verband tussen veiligheidsgevoelens en fysieke en sociale ordeverstoringen in de buurt. Kortom, hoe minder ordeverstoringen er in een buurt aanwezig zijn, hoe meer tevreden buurtbewoners zijn over zowel de uiterlijke kenmerken van de buurt als over de mensen die er wonen, dus over de sociale kenmerken. Bovendien bestaan er raakvlakken met het verband tussen veiligheidsgevoelens en informele sociale contacten. Zowel positieve fysieke en sociale buurtkenmerken als informele sociale contacten met burens leiden tot minder onveiligheidsgevoelens. Naar aanleiding van deze bevindingen kan geconcludeerd worden dat het van belang is om de tevredenheid van mensen over hun buurt te verbeteren, met name door het voorkomen of wegnemen van fysieke en sociale ordeverstoringen en door het bevorderen van informele contacten tussen buurtbewoners. Hierdoor zullen mensen het gevoel hebben dat hun buurt veiliger is (Austin et al., 2002).

Verbeteren veiligheidsgevoelens

Door te voldoen aan bovengenoemde criteria voor een mogelijk positief effect op veiligheidsgevoelens, kunnen veiligheidsgevoelens versterkt worden en kan de angst voor criminaliteit in de buurt afnemen (Figuur 2). Dit betekent dat fysieke en sociale ordeverstoringen voorkomen, beperkt of opgelost moeten worden, dat sociale contacten en sociale steun gestimuleerd moeten worden, net als collectieve werkzaamheid, en dat tevredenheid van buurtbewoners over hun buurt bevorderd moet worden.

Figuur 2. Schematische weergave verband activiteiten buurtpreventie en gevoel van veiligheid

Programma's

Verschillende programma's hebben als doel veiligheidsgevoelens van mensen te vergroten of de angst voor criminaliteit te verminderen. Deze programma's kunnen uitgevoerd worden door professionals (zoals politieagenten, medewerkers van een woningcorporatie of gemeentelijke ambtenaren), maar ook door buurtbewoners zelf. Activiteiten en maatregelen variëren van het geven van voorlichting tot het uitreiken van keurmerken voor bijvoorbeeld een veilige woning. Andere voorbeelden zijn het houden van cameratoezicht, het aanpassen van straatverlichting en het aanpakken van overlastgevende jeugdgroepen (Van Noije & Wittebrood, 2008). Zie voor een volledig overzicht Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (2013) en Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (2013).

Onderzoek naar de effecten van preventieve maatregelen en activiteiten in de buurt levert wisselende resultaten op. Enerzijds komt uit onderzoek naar voren dat professionele deelname aan buurtorganisaties geen verbetering (of zelfs een verslechtering) van de veiligheidsgevoelens teweeg brengt (Norris & Kaniasty, 1992). Anderzijds blijkt dat het signaleren en aan de politie doorgeven van verdachte feiten en het uitoefenen van sociale controle ervoor zorgt dat de criminaliteit in een buurt afneemt (Bennett, Holloway, & Farrington, 2006; Van der Meeren, 2011). Daarbij zorgt informeel samenwerken met burens ervoor dat angst voor criminaliteit niet leidt tot nog meer angst (Norris & Kaniasty, 1992) en voelen bewoners zich veiliger door buurtprojecten en –activiteiten van en door een sociaal netwerk van buurtbewoners, gericht op de veiligheid in een buurt. Dit staat los van de effecten op de werkelijke veiligheid (Van Noije & Wittebrood, 2008). Uit de gemeentepijling blijkt dan ook dat 31% van de respondenten vindt dat de aanwezigheid van buurtpreventieteam (heel) veel bijdraagt aan de verbetering van de leefbaarheid in de wijk. Volgens 48% verbetert de leefbaarheid enigszins (Gemeente Bergen op Zoom, 2011a). Dat deelname aan een buurtorganisatie mogelijk geen vermindering van angstgevoelens teweeg brengt, kan verklaard worden doordat buurtbewoners zich meer bewust worden van (de mogelijkheden voor) criminaliteit in de buurt en daardoor meer angst ervaren. Daarentegen kan deelname aan een buurtorganisatie een bevorderend effect hebben op het

vormen van sociale netwerken van steun door buurtbewoners omdat deelnemers aan dergelijke organisaties veel contact hebben met medebuurtbewoners, waardoor de veiligheidsgevoelens toenemen (Ross & Jang, 2000).

Uit de literatuur blijkt dat er met name aandacht moet zijn voor het voorkomen, beperken of oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen. Deze aandacht kan uitgaan van zowel de (gemeentelijke) overheid, van de politie (Kelling & Wilson, 1982) als van buurtbewoners zelf. Hiervoor kan het belangrijk zijn om de sociale contacten tussen buurtbewoners aan te spreken en om bijvoorbeeld oprichting van en deelname aan buurtorganisaties, die in het teken staan van het verbeteren van de uiterlijke en sociale kenmerken van een buurt, te stimuleren (Kanan & Pruitt, 2002; Norris & Kaniasty, 1992; Ross & Jang, 2000). Om buurtbewoners zo ver te krijgen dat ze zich inzetten voor het verbeteren van de situatie in de buurt, is het bovendien belangrijk om hun gevoelens van trots te bevorderen en om wederzijds vertrouwen te creëren tussen de bewoners van een buurt. Tot slot is het van belang om ervoor te zorgen dat mensen tevreden zijn over hun buurt.

Hoe kan buurtpreventie effectief zijn?

Als de buurtpreventie een vermindering van onveiligheidsgevoelens teweeg wil brengen, moet er voldaan worden aan de criteria voor een mogelijk positief effect op veiligheidsgevoelens. Allereerst moet er actie ondernomen worden ten aanzien van het voorkomen, beperken of oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen. Het kan wenselijk zijn om hier buurtbewoners bij te betrekken en hen te activeren om zich in te zetten voor het verbeteren van de sociale en fysieke kenmerken van hun buurt. Een manier om buurtbewoners in te zetten is buurtpreventie. Om fysieke ordeverstoringen tegen te gaan kunnen leden van de buurtpreventie bij de gemeente melding maken van straatvuil, onveilige bestrating of niet werkende straatverlichting. Ook kunnen zij mensen aanspreken op niet onderhouden tuinen en kunnen zij letten op vandalisme en vernielingen, bijvoorbeeld in kinderspeeltuinen. Het tegengaan van sociale ordeverstoringen kan bijvoorbeeld door mensen aan te spreken op geluidsoverlast, jongeren aan te spreken op overlastgevend gedrag (zoals drugsgebruik) en te vragen of ze ergens anders willen gaan staan. Tevens kunnen buurtpreventieleden proberen te helpen bij het oplossen van een burenruzie.

Naar aanleiding van de bespreking van de literatuur wordt verondersteld dat het daarnaast van belang is om ervoor te zorgen dat buurtbewoners contact hebben met elkaar en elkaar steunen. Buurtpreventieleden kunnen dit contact stimuleren door een voorbeeldfunctie te vervullen, leden van de buurtpreventie hebben immers veel contact met elkaar en met buurtbewoners en het uitdragen van sociale steun is een belangrijke taak. Wellicht zorgt dit ervoor dat buurtbewoners het gevoel hebben dat ze deel uitmaken van de buurt en dat men zorg draagt voor elkaar. Verder kunnen buurtpreventieleden buurtbewoners met elkaar in contact proberen te brengen door buurtactiviteiten te organiseren, zoals een feest of barbecue, en bewoners samen te brengen. Ook kunnen zij buurtbewoners adviseren om

problemen op te lossen door met elkaar te praten. Als het gaat om meer formele contacten, kan buurtpreventie een positief effect hebben op de gevoelens van veiligheid van buurtbewoners. Een activiteit van de buurtpreventie die hierbij aansluit is het werven van nieuwe leden.

Daarnaast moet er sprake zijn van een buurt waarin collectieve werkzaamheid heerst. Dit houdt in dat buurtbewoners aangezet moeten worden tot het ondernemen van actie voor het verbeteren van de situatie in de buurt, door het organiseren van activiteiten die door buurtbewoners gezamenlijk worden uitgevoerd. Hier is een belangrijke taak weggelegd voor de buurtpreventieteams, die bijvoorbeeld projecten kunnen opzetten en/of begeleiden (voor het onderhouden van voortuinen, het schoon houden van speelplekken of het naleven van verkeersregels) en buurtbewoners kunnen motiveren om hieraan bij te dragen.

Als laatste is het belangrijk dat buurtbewoners tevreden zijn over hun eigen buurt. Naar aanleiding van de besproken literatuur kan gesteld worden dat de tevredenheid vooral bevorderd kan worden door de mate en ernst van fysieke en sociale ordeverstoringen te beperken en de contacten tussen buurtbewoners te verbeteren. Activiteiten die uitgevoerd moeten worden om dit te bereiken, sluiten aan bij de activiteiten van de buurtpreventie die genoemd zijn in de eerste twee alinea's van deze paragraaf.

Methoden

Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek is in kaart gebracht welke activiteiten uitgevoerd worden door buurtpreventieleden en welke effecten deze activiteiten hebben op onveiligheidsgevoelens van buurtbewoners. Hiervoor zijn zes buurtpreventieteams uit de gemeente Bergen op Zoom onderzocht door middel van documentanalyse, interviews en vrije observaties.

Dataverzameling en -analyse

De steekproef voor de interviews is getrokken uit een totaal van eenentwintig buurtpreventieteams, waaruit zes zo verschillend mogelijke teams zijn geselecteerd voor deelname. Zo is er een team uit een zeer grote wijk, uit een kleinere wijk, uit het centrum van de stad, uit een dorp, uit een wijk met overwegend autochtone inwoners en uit een wijk met meer allochtone inwoners. Door de gemeentelijke coördinator zijn twee personen aangewezen die vervolgens telefonisch benaderd zijn voor deelname aan een interview. Bij een drietal personen moest de keuze herzien worden, met name wegens tijdgebrek van de beoogde informant. In totaal zijn er uit ieder buurtpreventieteam twee informanten geïnterviewd (van in totaal twaalf informanten zijn er acht leden met een coördinatiefunctie en vier reguliere leden). Er zijn negen mannen en drie vrouwen geïnterviewd en de leeftijd varieerde van 44 tot 66 jaar met een gemiddelde leeftijd van 54 jaar. De interviews hebben een half uur tot anderhalf uur geduurd en zijn afgenomen op verschillende locaties.

Voorafgaand aan de interviews met de buurtpreventieleden is een interview afgenomen met de gemeentelijke coördinator om informatie te verkrijgen over het doel, de taken en de verantwoordelijkheden van de buurtpreventie. Tevens zijn promotie- en informatiefolders, promotiefilmpjes, de buurtpreventiewebsite en de kadernota Integrale Veiligheid (Gemeente Bergen op Zoom, 2012) geanalyseerd in het kader van de eerder genoemde mogelijke oorzaken van onveiligheidsgevoelens. Bovendien zijn buurtoverzichten (GBA/O&S Bergen op Zoom, 2013) bestudeerd om meer achtergrondinformatie te verkrijgen over de wijken waarin de deelnemende buurtpreventieteams actief zijn. Bij de interviews werd gebruik gemaakt van een onderwerpenlijst (Bijlage 1) om structuur aan te brengen in het interview en om de informant een beeld te geven van het verloop van het interview. Aan het begin van de interviews werd de aanleiding en het doel van het interview uitgelegd en werd de anonimiteit van de informant benadrukt. Vervolgens werd de informant gevraagd zichzelf kort voor te stellen in relatie tot de buurtpreventie en om iets te vertellen over het team en de wijk waarin het team actief is. Tijdens de rest van het interview werd gebruik gemaakt van invulschema's voor de activiteiten die volgens de informant uitgevoerd worden door het team (zie Bijlage 2) en voor de effecten van deze activiteiten die waargenomen worden door de informant (zie Bijlage 3). Dit laatste schema is opgesteld aan de hand van de criteria uit de literatuur over mogelijke

effecten op onveiligheidsgevoelens, namelijk het beperken, voorkomen of oplossen van sociale en fysieke ordeverstoringen, het stimuleren van sociale contacten, het bevorderen van collectieve werkzaamheid, en het bevorderen van tevredenheid over de buurt. Van de interviews zijn met toestemming van de informanten geluidsopnamen gemaakt en daarna zijn deze uitgetypt. Vervolgens is in de data structuur aangebracht door een overzicht te maken van begrippen die een beknopte beschrijving geven van de inhoud van de data.

In navolging op de interviews is bij twee buurtpreventieteams een vrije observatie uitgevoerd door met de coördinator van het team een ronde door de wijk te maken zoals ook gedaan wordt tijdens de looprondes. Hierbij is veel aanvullende informatie verkregen over de wijk zelf en over aandachtspunten tijdens het lopen, bijvoorbeeld over hoe de omgang met buurtbewoners in werkelijkheid in zijn werk gaat (het maken van een praatje met bekenden of het aanspreken van jongeren). Bovendien is er een beeld geschetst van de locaties in een wijk waar de verschillende teams extra aandacht aan besteden, zoals pleintjes die aan het zicht van huizen onttrokken zijn of grasveldjes die beschut zijn door bomen.

Betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid

Door meerdere bronnen te gebruiken bij de dataverzameling is geprobeerd de betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid te waarborgen. Zoals eerder genoemd, zijn er interviews afgenomen, is er een documentanalyse uitgevoerd en ook zijn vrije observaties uitgevoerd. De informatie uit deze bronnen is gecombineerd en met elkaar vergeleken. Als resultaten uit meerdere bronnen naar voren komen, verhoogt dit de betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid van de bevindingen.

Daarnaast kan de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot worden door ervoor te zorgen dat de informanten zo vrijuit mogelijk praten en geen sociaal wenselijke antwoorden geven. Daarom zijn de informanten zo veel mogelijk op hun gemak gesteld tijdens de interviews, onder andere door rekening te houden met hun voorkeur in de keuze voor de locatie van het interview. Sommige interviews hebben hierdoor plaatsgevonden in het stadskantoor van de gemeente en andere interviews bij de informant thuis. Ook is voorafgaand aan het interview de anonimiteit van de informant gewaarborgd, onder andere door aan te geven dat de namen van de informanten vervangen zouden worden door informantnummers.

Het verkrijgen van zo volledig en juist mogelijke informatie is een andere manier om de betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid te vergroten. Om dit te realiseren is tijdens de interviews gebruik gemaakt van een onderwerpenlijst en van invulschema's. Hierdoor werd een bepaalde mate van structuur aangebracht in de interviews en kregen de informanten een beeld van het verloop van het interview. Bovendien is tijdens de interviews op meerdere momenten een korte samenvatting gegeven van het antwoord van de informant, om de informant de mogelijkheid te bieden iets te herzien of aan te vullen. Ook is door tijdens de interviews (in de meeste gevallen) gebruik te maken van audioapparatuur

geprobeerd de betrouwbaarheid van dit onderzoek te waarborgen. Zo kan de verkregen informatie op een zo realistisch mogelijke manier weergegeven worden en kunnen de resultaten en uitspraken van informanten gecontroleerd worden. Tevens kon zo de aandacht van de interviewer gericht blijven op het interview. Als laatste is het verlies van informatie hierdoor minimaal, waardoor de realiteit volledig wordt weergegeven.

Om de generaliseerbaarheid van de resultaten te verbeteren, zijn buurtpreventieteams onderzocht waartussen een zo groot mogelijke variatie bestaat, bijvoorbeeld met betrekking tot de samenstelling van het team en van de buurtbewoners. De keuze uit de teams is dus gemaakt op basis van contrasterende kenmerken. Wanneer voor deze zeer contrasterende teams dezelfde resultaten gevonden worden, kan hieruit een conclusie getrokken worden die waarschijnlijk ook van toepassing is op de overige buurtpreventieteams in de gemeente Bergen op Zoom.

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken uit het onderzoek naar de relatie tussen activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventie in de gemeente Bergen op Zoom en de onveiligheidsgevoelens van buurtbewoners. Dit is onderzocht door middel van interviews, vrije observaties en documentanalyse. Zoals eerder genoemd, zijn er zes zo verschillend mogelijke buurtpreventieteams geselecteerd. Tabel 1 geeft een overzicht van de achtergrondkenmerken van de deelnemende teams. Hieruit blijken enkele verschillen, maar de variatie tussen de teams is niet al te groot.

	Startjaar team	Aantal leden	Leeftijdsopbouw	Aantal inwoners/ woningen wijk
Team 1	2003	49	± 80 tot 40 jaar	2.247/992
Team 2	2008	29	± 60 tot 30 jaar	2.708/1.049
Team 3	2008	25	± 70 tot 40 jaar, enkele leden van rond de 20	3.779/2.173
Team 4	2008	42	± 80 tot 40 jaar	3.866/1.726
Team 5	2004	40	± 80 tot 40 jaar	7.830/3.117
Team 6	2003	31	± 60 tot 30 jaar, enkele leden 70+ en van rond de 20	2.469/1.050

Tabel 1. Overzicht van de deelnemende buurtpreventieteams en achtergrondkenmerken

Vervolgens worden de activiteiten van de buurtpreventieteams getoetst aan een aantal criteria uit de literatuur voor een mogelijk positief effect op veiligheidsgevoelens. Per criterium wordt besproken of de activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventieteams hieraan voldoen (zie Tabel 2a t/m 2d en Bijlage 4 voor een schematische weergave van deze analyse).

Fysieke en sociale ordeverstoringen			
	Voorkomen van ...	Beperken van ...	Oplossen van ...
Team 1	+	+	+
Team 2	+	+	+
Team 3	+	+	+
Team 4	+	+	+
Team 5	+	+	+
Team 6	+	+	+

Tabel 2a. Schematische weergave relatie tussen activiteiten en fysieke en sociale ordeverstoringen

Bevorderen netwerken sociale steun		
	<i>Contact tussen buurtpreventie en buurtbewoners</i>	<i>Contact tussen buurtbewoners onderling</i>
Team 1	++	-
Team 2	++	-
Team 3	++	-
Team 4	++	-
Team 5	++	-
Team 6	++	-

Tabel 2b. Schematische weergave relatie tussen activiteiten en bevorderen netwerken sociale steun

	Bevorderen collectieve werkzaamheid	Bevorderen tevredenheid over de buurt
Team 1	-	+/-
Team 2	-	+/-
Team 3	-	+/-
Team 4	-	+/-
Team 5	-	+/-
Team 6	-	+/-

Tabel 2c. Schematische weergave relatie tussen activiteiten en bevorderen collectieve werkzaamheid en bevorderen tevredenheid over de buurt

Uitleg scores

- ++ Helemaal van toepassing
- + Voor een groot deel van toepassing
- +/- Gedeeltelijk van toepassing
- Voor een klein deel van toepassing
- Helemaal niet van toepassing

Tabel 2d. Uitleg scores bij Tabel 2a t/m 2c

Voorkomen, beperken of oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen

Alle teams besteden aandacht aan het voorkomen van fysieke en sociale ordeverstoringen door onder andere meerdere dagen per week door de wijk te lopen of fietsen en hierbij opvallend aanwezig te zijn in de wijk. Het team in het centrum loopt niet op vrijdag, zaterdag en zondag vanwege de grote aanwezigheid van winkelend en ander uitgaand publiek. Op deze dagen is het opletten in de wijk een taak van de politie. Het lopen of fietsen door de wijk wordt door iedere informant naar eigen inzicht uitgevoerd, soms wordt er langs de rand van de wijk gelopen terwijl andere keren de brandgangen worden meegenomen in de route, en ook de tijdstippen variëren. De leden uit het team in de grootste wijk doen uitsluitend fietsrondes vanwege de grootte van de wijk. Opvallend bij dit team is verder dat er

gezegd wordt dat het belangrijk is om overdag aanwezig te zijn in de wijk, zodat aanwezigheid van de buurtpreventie beter zichtbaar is voor buurtbewoners. Het aanwezig zijn in de wijk, zonder verder iets te ondernemen, wordt door veel informanten genoemd als een belangrijk element van de buurtpreventie. *'Signaleren van bewegingen van mensen in het donker, wat gebeurt hier. We doen geen interventie. ... Het is gewoon aanwezig zijn'* (informant 1). Een groot deel van de informanten noemt het rondlopen met de wijkagent als een aanvulling bij de looprondes. Tijdens deze rondes, die ongeveer één keer per jaar plaatsvinden, laat de wijkagent plekken zien waar de buurtpreventieleden op zouden moeten letten. Een belangrijke overeenkomst in de werkwijze van de teams is dan ook het lopen langs specifieke plekken in de wijk. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan pleintjes waar geregeld jongeren aanwezig zijn of afgelegen plekken waar veel gelegenheid is voor vandalisme. Nagenoeg alle informanten zijn dan ook van mening dat de activiteiten van de buurtpreventieteams een preventieve werking hebben. *'Nu geeft echt het woord preventie de doelstelling aan en het helpt ook. Als we rondrijden met een gele jas of een geel hesje, het is gewoon puur echt ter preventie en daarom blijven we het ook doen'* (informant 5).

Behalve om ordeverstoringen te voorkomen, ondernemen de buurtpreventieteams ook actie om fysieke en sociale ordeverstoringen te beperken of op te lossen. Een voorbeeld hiervan is het letten op gevaarlijke, hinderlijke en/of verdachte situaties. Deze activiteit wordt door iedere informant op een andere manier benoemd, op het gebied van fysieke ordeverstoringen kunnen globaal de volgende aandachtsgebieden worden onderscheiden: straatverlichting, bestrating, verkeersveiligheid, vandalisme en vernielingen, zwerfvuil, inbraakpreventie, brandpreventie, en de Jaarwisseling. Op het gebied van sociale ordeverstoringen zijn jeugdgroepen en -overlast en drugsgebruik en –handel belangrijke aandachtspunten. Melding maken bij de gemeente en/of mensen aanspreken op hun gedrag, zijn activiteiten die de buurtpreventieleden kunnen ondernemen als zich problemen of ongeregelheden voordoen op bovengenoemde aandachtsgebieden. In het tweede team, dat actief is in het dorp Halsteren, wordt vaak het contact met jongeren genoemd, van een praatje maken tot jongeren aanspreken op hun gedrag. *'En als ik een lid van die groep zie en ik zie dat die staat te dealen, dan loop ik langs. Dan zeg ik 'Hé, hoe is het?' meer niet. Gewoon even laten zien dat je het gezien hebt'* (informant 2). Ook op elkaar letten en voor elkaar zorgen wordt genoemd als activiteit en taak van de buurtpreventie. *'Nou, we proberen het wel hoor, sociale controle. Ons kent ons hè. Dus we hebben het een keer gehad, dat er echt is gevraagd om langs een bepaald huis op een avond een paar keer langs te lopen en te kijken of het licht aan is want die is pas uit het ziekenhuis'* (informant 10).

Informanten geven aan dat er minder fysieke ordeverstoringen zijn in de wijk door de aanwezigheid van de buurtpreventie en dat onveilige situaties sneller worden verholpen. Vooral werkende en adequate verlichting en een schone, verzorgde omgeving worden als positieve effecten genoemd. *'Wat we op kunnen merken zijn dingen die de gemeente helpen om de boel op orde te houden. En dat helpt ook wel'* (informant 11). Ten aanzien van de objectieve veiligheid zijn de reacties wisselend. Door vier informanten wordt aangegeven dat de wijk veiliger is door de aanwezigheid van de

buurtpreventie, één informant zegt dat de buurtpreventie zich niet direct richt op het verbeteren van de objectieve veiligheid in de buurt en door een andere informant wordt benadrukt dat het nooit helemaal veilig is in de buurt. Als het gaat om het effect op criminaliteit, vandalisme en drugsoverlast, wordt het effect op drugsoverlast het meest genoemd. Het belangrijkste effect is dat drugsgebruik- en handel verplaatsen, bijvoorbeeld naar een meer afgelegen gebied en buiten het zicht van kinderen. *'Je ziet minder criminaliteit en je ziet minder drugshandel en je kunt dat niet uitbannen, maar het verplaatst zich of het gaat in ieder geval buiten het zicht van de kinderen'* (informant 4). Ongeveer de helft van de informanten is bovendien positief over de snelheid en de effectiviteit van de afhandeling van meldingen die gedaan worden bij de gemeente en de politie. *'Maar als er geen buurtpreventie zou zijn dan zou er waarschijnlijk niet gemeld worden dat er bijvoorbeeld verlichting kapot is en ik denk dat dan de effecten langer ongemerkt zullen blijven'* (informant 10). Daarnaast worden door alle informanten effecten genoemd op jeugdoverlast. Eén van de effecten die meerdere keren wordt genoemd is het verplaatsen van jongeren naar een andere plek omdat de buurtpreventie alleen al aanwezig is (*'Ziet zo'n groepje ons aankomen, dat spurt uit elkaar en is weg'*, informant 2) of omdat buurtpreventieleden hierom vragen (*'En dan zeg je van 'Hé, ben je niet een beetje te groot om hier in die speeltuin te zijn'. 'Ja, uh...'. 'Ja eigenlijk wel hè'. Dan zie je ze al weggaan'*, informant 10). Een effect op meer algemene sociale overlast, bijvoorbeeld op problemen tussen buurtbewoners of geluidsoverlast, wordt slechts door drie informanten genoemd.

De belangrijkste taak van de buurtpreventieleden is het opvallend aanwezig zijn in de wijk waarbij zij alert zijn op ongewone zaken. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan kapotte of onvoldoende straatverlichting, onregelmatigheden in het wegdek, gevaarlijke begroeiing, langdurig gesloten gordijnen, jeugdoverlast of kinderen die laat op de avond alleen op straat zijn. Deze zaken worden indien nodig doorgegeven aan de politie en/of de gemeente. In bepaalde gevallen hebben buurtpreventieleden de mogelijkheid om de mensen zelf aan te spreken.

Bevorderen sociale steun netwerken

De sociale steun netwerken van buurtbewoners worden mogelijk bevorderd door het contact tussen buurtpreventieleden en buurtbewoners. Er wordt door veel informanten genoemd dat er willekeurig een praatje gemaakt wordt met mensen op straat die leden tegenkomen tijdens hun loopronde. Er kan echter ook een aanleiding bestaan om contact te leggen met buurtbewoners, bijvoorbeeld in het geval van een probleem of een overlastgevende situatie. *'Er zijn mensen die, als wij rondlopen, gewoon naar buiten komen en zeggen, ik heb nou toch een probleem. En dan kijken we of we er iets mee kunnen'* (informant 4). Ook bieden buurtpreventieleden hulp aan buurtbewoners, de helft van de informanten noemt dit expliciet als een taak van de buurtpreventie waarbij begrip uiten naar buurtbewoners en een luisterend oor bieden belangrijke aandachtspunten zijn. Het geven van voorlichting aan buurtbewoners over zeer uiteenlopende onderwerpen, bijvoorbeeld over de buurtpreventie of over veiligheid, is ook een activiteit die in dit kader gezien kan worden. Een andere activiteit die door een aantal informanten

genoemd wordt, is het begeleiden van evenementen of festiviteiten. Het gaat dan om bijvoorbeeld evenementen die georganiseerd worden door een school in de wijk. *'Helpen bij activiteiten in de wijk. Indien nodig, bijvoorbeeld bij vraag vanuit de wijkcommissie. Zoals bij nachtwandeling, Sinterklaasintocht, schaatstocht, enzovoort. Soms is hierbij ook een verkeersregelaar aanwezig'* (informant 6). Tot slot draagt de open en sociale houding van buurtpreventieleden mogelijk bij aan het bevorderen van sociale contacten met buurtbewoners. Ten aanzien van deze activiteiten worden positieve effecten genoemd op contacten tussen de buurtpreventie en buurtbewoners. *'Het bevorderen van de communicatie en aanspreekbaarheid heel erg, mensen weten ons echt te vinden en durven ons echt goed aan te spreken'* (informant 2).

Er zijn daarentegen nagenoeg geen directe aanwijzingen voor een verband tussen activiteiten van de buurtpreventie en bevordering van het contact tussen buurtbewoners onderling. Om te beginnen wordt het organiseren van activiteiten die gericht zijn op de hele buurt en op het verbeteren van de sociale contacten in de gehele buurt niet of nauwelijks genoemd door de informanten. Een enkele informant geeft bovendien zelf ook aan dat een toename van sociale steun in de gehele buurt niet toe te schrijven is aan de buurtpreventie. *'Maar buurtbewoners onderling, dat vind ik wel een stap te ver gaan denk ik. Het zou mooi zijn als je dat kon claimen, maar ik zou niet weten hoe je dat moet bewijzen. De activiteiten die wij ondernemen zijn ook niet gericht op het teweeg brengen van dit effect'* (informant 1). Ook zijn informanten van mening dat bewoners zelf verantwoordelijk zijn voor hun sociale contacten. Activiteiten van de buurtpreventie die mogelijk toch een bijdrage zouden kunnen leveren aan de netwerken van sociale steun van buurtbewoners, zijn het uitdragen van een gemeenschapsgevoel en het creëren van saamhorigheid in de buurt. *'Ik vind wel dat de buurt aanvoelt als een gemeenschap. Uitzonderingen daargelaten. Dat hoor ik ook van de leden hoor, echt een ons kent ons. En ik denk wel dat wij als buurtpreventie daar echt invloed op hebben, op dat gevoel'* (informant 2). Ook noemen veel informanten dat zij buurtbewoners problemen in samenwerking met elkaar laten oplossen, wel of niet met hulp en steun van de buurtpreventie, waardoor sociale contacten wellicht gestimuleerd worden.

Bevorderen van collectieve werkzaamheid

Het organiseren van acties waaraan alle buurtbewoners kunnen deelnemen en die als doel hebben de situatie in de buurt te verbeteren, bijvoorbeeld een actie om een speeltuintje te onderhouden, wordt door nagenoeg alle informanten niet genoemd als een activiteit van de buurtpreventie. Door één informant wordt wel verteld over een actie waarbij samen met buurtbewoners brandgangen schoongemaakt zijn. Dezelfde persoon noemt het voornemen een activiteit te gaan organiseren voor het onderhouden van tuinen. *'En wat nog op het lijstje staat om te doen, dat is dat we in ons hoofd hebben om een project van start te laten gaan dat mensen de voortuin netjes maken en daar een prijsje aan verbinden'* (informant 4). Bijna alle informanten zeggen wel dat buurtbewoners aangemoedigd worden om bij het oplossen van een probleem te kijken naar hun eigen mogelijkheden. *'Niet meteen oplossen*

voor mensen, wij vragen ook wel van 'wat denkt u zelf' en wijzen mensen ook wel naar plaatsen waar ze zelf iets mee kunnen' (informant 2).

Bevorderen van tevredenheid over de buurt

De buurtpreventie onderneemt activiteiten om aan dit criterium te voldoen door de mate en ernst van fysieke en sociale ordeverstoringen te beperken, zoals eerder is gebleken. Behalve door op deze manier de tevredenheid te verbeteren, komt uit de interviews niet naar voren dat de buurtpreventie activiteiten onderneemt die specifiek gericht zijn op het bevorderen van de tevredenheid van buurtbewoners. De enige informant die hier (doelbewust of niet) iets over zegt, benoemt het volgende: *'Ik denk dat het met name onze taak een beetje is om een goed gevoel te geven aan die burger en dat blijkt ook wel uit de opmerkingen die wij krijgen van mensen als wij door de stad heen lopen' (informant 3).*

Veiligheidsgevoelens

Tot slot zijn de respondenten direct bevraagd over de (on)veiligheidsgevoelens van de buurtbewoners. Nagenoeg alle informanten noemen een positief effect van de aanwezigheid van de buurtpreventie op de veiligheidsgevoelens van buurtbewoners. *'Ik zeg volmondig ja als je mij vraagt of de mensen uit de buurt zich veiliger voelen doordat de buurtpreventie er is. Niet omdat de buurtpreventie zoveel doet, maar puur denk ik omdat mensen het idee hebben dat er buurtpreventie is. ... En ik denk met name de wat oudere mensen uit de buurt' (informant 12).*

Conclusie en discussie

Een belangrijk instrument voor het bevorderen van veiligheidsgevoelens in de gemeente Bergen op Zoom is de inzet van buurtpreventie, met als doel het creëren en in stand houden van een veilige en leefbare buurt. De activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventie in de gemeente Bergen op Zoom zijn getoetst aan een aantal criteria uit de literatuur over mogelijke oorzaken van onveiligheidsgevoelens. Alle buurtpreventieteams die in dit onderzoek meegenomen zijn, hebben veel aandacht voor het voorkomen, beperken en oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen en ondernemen hiervoor veel activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn loop- en fietsrondes maken, opvallend aanwezig zijn in de wijk, bijzonderheden melden bij de politie of de gemeente, en mensen in de wijk aanspreken. Volgens de geïnterviewde buurtpreventieleden heeft buurtpreventie dan ook een signalerende functie en preventieve werking.

Volgens de informanten verbeteren veel activiteiten van de buurtpreventieteams het contact tussen buurtpreventieleden en buurtbewoners. Dit wordt bijvoorbeeld gerealiseerd door willekeurig een praatje te maken met mensen, door contact te hebben naar aanleiding van een vraag of een probleem, of door hulp te bieden aan buurtbewoners. Ook speelt de open en sociale houding van buurtpreventieleden een belangrijke rol. Het contact daarentegen tussen buurtbewoners onderling wordt niet versterkt door de activiteiten die buurtpreventieleden uitvoeren en meerdere respondenten beschouwen dit ook niet als een taak of doel van de buurtpreventie. De enige activiteiten die hier enigszins aan bij zouden kunnen dragen, zijn het aanmoedigen van buurtbewoners om problemen (zoals burenruzies) onderling op te lossen en het uitdragen van een gemeenschaps- of saamhorigheidsgevoel.

Collectieve werkzaamheid werd niet of nauwelijks bevorderd door activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventie. De respondenten noemen bijvoorbeeld niet of nauwelijks dat er buurtactiviteiten voor de buurtbewoners georganiseerd worden door de buurtpreventie. Een activiteit die nog het meeste invloed zou kunnen hebben op de collectieve werkzaamheid, is het wijzen van de buurtbewoners op hun eigen mogelijkheden voor het oplossen van problemen of het verbeteren van hun buurt. Daarnaast zouden de buurtpreventieleden een voorbeeldfunctie kunnen vervullen als het gaat om het plegen van actieve inzet voor het verbeteren van de situatie in de wijk.

Tot slot is het aannemelijk dat de buurtpreventie ervoor zorgt dat mensen meer tevreden zijn over hun buurt, omdat er veel gedaan wordt aan het voorkomen, beperken en oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen. Hierdoor zullen buurtbewoners een hogere tevredenheid over hun buurt ervaren. Er zijn echter geen activiteiten van de buurtpreventie die specifiek gericht zijn op het bevorderen van de tevredenheid van buurtbewoners.

Naar aanleiding van bovenstaande resultaten wordt een antwoord gegeven op de vraag: Is de uitvoering van de buurtpreventie zoals deze plaatsvindt in de gemeente Bergen op Zoom in potentie effectief? En wordt geconcludeerd dat een aantal activiteiten die uitgevoerd worden door de

buurtpreventie er waarschijnlijk voor zorgen dat de veiligheidsgevoelens van de inwoners van Bergen op Zoom vergroten, namelijk het voorkomen, beperken of oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen (en daardoor het verbeteren van de tevredenheid van mensen over hun buurt), en het onderhouden van contact met buurtbewoners. In de uitvoering van de buurtpreventie ontbreken echter ook een aantal activiteiten, namelijk activiteiten gericht op het bevorderen van de collectieve werkzaamheid, op het bevorderen van sociale contacten tussen buurtbewoners onderling, en activiteiten specifiek gericht op het verbeteren van de tevredenheid over de buurt. Hierbij zijn nagenoeg geen verschillen gevonden tussen de deelnemende buurtpreventieteams.

De betrouwbaarheid van de resultaten is allereerst gewaarborgd door de uitvoering van de interviews. Door de structurele opzet, onder andere het gebruik van een topic lijst, zijn alle respondenten op dezelfde wijze benaderd en geïnterviewd. Daarbij zijn de respondenten zo veel mogelijk op hun gemak gesteld, bijvoorbeeld door de keuze voor de locatie van het interview aan de respondent te laten. Sociaal wenselijke antwoorden zijn zo veel mogelijk vermeden door de anonimiteit te benadrukken en door de respondenten vrijuit te laten praten. Om zo volledig mogelijke antwoorden te krijgen, is waar nodig doorgevraagd en om alle informatie te behouden, zijn geluidsopnamen gemaakt van de interviews.

De resultaten zijn niet generaliseerbaar voor alle buurtpreventieteams in alle Nederlandse gemeenten waar teams actief zijn, daarvoor is de steekproef te gering en te specifiek. Binnen de gemeente Bergen op Zoom zijn de resultaten inhoudelijk waarschijnlijk wel generaliseerbaar, vanwege variatie in achtergrondkenmerken (zoals grootte van het team en de wijk, de leeftijd van de leden en de bewoners van de wijk) tussen de buurtpreventieteams in de steekproef.

Aandachtspunten

De activiteiten die uitgevoerd worden door de buurtpreventie voldoen niet aan alle criteria die mogelijk een positief effect hebben op veiligheidsgevoelens. Door aan meer criteria te voldoen, zou de effectiviteit van buurtpreventie groter kunnen zijn. Dit zou gerealiseerd kunnen worden door het aangaan en onderhouden van sociale contacten van buurtbewoners, met name tussen buurtbewoners onderling, te bevorderen. Een activiteit die hierbij aansluit is bijvoorbeeld het organiseren van een festiviteit in de buurt waarbij alle buurtbewoners uitgenodigd worden. Een ander aandachtspunt is het activeren van buurtbewoners om zich in te zetten voor het verbeteren van de situatie in de wijk. Buurtpreventieteams kunnen hiervoor het initiatief nemen door projecten te organiseren waaraan buurtbewoners deelnemen, zoals het opruimen en onderhouden van speeltuintjes. Nog een mogelijk punt van aandacht is het versterken van de tevredenheid over de buurt, de buurtpreventie zou bijvoorbeeld activiteiten uit kunnen gaan voeren die specifiek gericht zijn op het bevorderen van de tevredenheid van buurtbewoners.

Bovengenoemde aanbevelingen kunnen eraan bijdragen dat de buurtpreventie beter in staat is om de veiligheidsgevoelens van buurtbewoners te vergroten. De vraag is echter of de aanbevelingen en eventueel bijkomende activiteiten passen in de huidige organisatie en werkwijze van de buurtpreventie en of alle buurtpreventieleden zich hiervoor zouden willen inzetten. Bovendien leent niet iedere buurt zich voor bepaalde activiteiten, bijvoorbeeld vanwege de omvang van de wijk of door het gebrek aan een actieve houding van buurtbewoners. Er moet een afweging gemaakt worden over de mate waarin de buurtpreventie activiteiten moet ondernemen om op alle hier genoemde oorzaken van onveiligheidsgevoelens invloed te hebben. Afhankelijk van de uitkomst van deze afweging, zou het takenpakket van de buurtpreventie verbreed of aangepast moeten worden.

Literatuur

- Austin, D. M., Furr, L. A., & Spine, M. (2002). The effects of neighborhood conditions on perceptions of safety. *Journal of Criminal Justice*, 30, 417-427.
- Baba, Y., & Austin, D. M. (1989). Neighborhood environmental satisfaction, victimization, and social participation as determinants of perceived neighborhood safety. *Environment and Behavior*, 21, 763-780.
- Bennett, T., Holloway, K., & Farrington, D. P. (2006). Does neighborhood watch reduce crime? A systematic review and meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology*, 2, 437-458.
- Brunton-Smith, I., & Sturgis, P. (2011). Do neighborhoods generate fear of crime? An empirical test using the British Crime Survey. *Criminology*, 49, 331-369.
- Buurtpreventieteam (2012). Een veilige buurt is een zaak van iedereen! Geraadpleegd op <http://buurtpreventieteam.nl/site/?page=2>
- Campbell, K. E., & Lee, B. A. (1992). Sources of personal neighbor networks: Social integration, need, or time? *Social Forces*, 70, 1077-1100.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2013). Veiligheidsmonitor 2012. Geraadpleegd op <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/veiligheid-recht/publicaties/publicaties/archief/2013/2013-veiligheidsmonitor-2012-pub.htm>
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (2013). Dossiers. Geraadpleegd op <http://www.hetccv.nl/dossiers>
- De Donder, L., De Witte, N., Buffel, T., Dury, S., & Verté, D. (2012). Social capital and feelings of unsafety in later life: A study on the influence of social networks, place attachment, and civic participation on perceived safety in Belgium. *Research on Aging*, 34, 425-448.
- De Jesus, M., Puleo, E., Shelton, R. C., & Emmons, K. M. (2010). Associations between perceived social environment and neighborhood safety: Health implications. *Health and Place*, 16, 1007-1013.
- Elchardus, M., De Groof, S., & Smits, W. (2005). Rationele angst of collectieve voorstelling van

onbehagen. Een vergelijking van twee paradigma's ter verklaring van onveiligheidsgevoelens.

Mens & Maatschappij, 80, 48-68.

Ferguson, K. M., & Mindel, C. H. (2007). Modeling fear of crime in Dallas neighborhoods: A test of social capital theory. *Crime & Delinquency*, 53, 322-349.

Funk, L. M., Allan, D. E., & Chappell, N. L. (2007). Testing the relationship between involvement and perceived neighborhood safety. *Environment and Behavior*, 39, 332-351.

Gabriel, U., & Greve, W. (2003). The psychology of fear of crime. Conceptual and methodological perspectives. *British Journal of Criminology*, 43, 600-614.

Gemeentelijke Basis Administratie/Onderzoek & Statistiek [GBA/O&S] Bergen op Zoom (2013).

Geraadpleegd op <http://bergenopzoom.buurtmonitor.nl/>

Gemeente Bergen op Zoom (2008). "Buurtpreventie. Meer dan alleen veiligheid!"

Gemeente Bergen op Zoom (2011a). Gemeentepeiling 2011. Onderzoeksrapport.

Gemeente Bergen op Zoom (2011b). Gemeentepeiling 2011. Tabellenboek.

Gemeente Bergen op Zoom (2012). Kadernota Integrale Veiligheid 2012-2016. 'Veiligheid in Balans'.

Geraadpleegd op <http://boz-apps->

[v42/searchresults.jsp?searchbase=o&sp=cXVlcnk9a2FkZXJub3RlIHZlaWxpZ2hlaWQ7c2VhcmNoYmFzZT0xMDtzZWYyZhyYW5nZT0xMDtub2RlbG9jYXRpb249MDAwMDAwMDAwMDAwMDA2Ow](http://boz-apps-v42/searchresults.jsp?searchbase=o&sp=cXVlcnk9a2FkZXJub3RlIHZlaWxpZ2hlaWQ7c2VhcmNoYmFzZT0xMDtzZWYyZhyYW5nZT0xMDtub2RlbG9jYXRpb249MDAwMDAwMDAwMDAwMDA2Ow)

De Groof, S. (2006). Het (on)grijpbare onveiligheidsgevoel. Een exploratie van de structuur binnen het onveiligheidsconcept van mannen en vrouwen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 48, 19-34.

Hardyns, W., & Pauwels, L. (2012). Collective efficacy, sociaal kapitaal en 'fear of crime'. Een evaluatie van contextuele effecten op drie aspecten van onveiligheidsbeleving. *Tijdschrift voor Criminologie*, 54, 304-319.

Hollway, W., & Jefferson, T. (1997). The risk society in an age of anxiety: Situating fear of crime. *The British Journal of Sociology*, 48, 255-266.

Hunter, A. (1978). Symbols of incivility: Social disorder and fear of crime in urban neighborhoods. Paper presented at the annual meeting of the American Society of Criminology. Dallas, Texas.

- Kanan, J. W., & Pruitt, M. V. (2002). Modeling fear of crime and perceived victimization risk: The (in)significance of neighborhood integration. *Sociological Inquiry, 72*, 527-548.
- Kelling, G. L., & Wilson, J. Q. (1982). Broken windows. The police and neighborhood safety. Geraadpleegd op http://www.theatlantic.com/magazine/archive/1982/03/broken-windows/304465/?single_page=true
- LaGrange, R. L., Ferraro, K. F., & Supancic, M. (1992). Perceived risk and fear of crime: Role of social and physical incivilities. *Journal of Research in Crime and Delinquency, 29*, 311-334.
- Lupton, D., & Tulloch, J. (1999). Theorizing fear of crime: Beyond the rational/irrational opposition. *British Journal of Sociology, 50*, 507-523.
- Van der Meeren, C. (2011). *Procesbeschrijvingen buurtpreventieorganisatie, Bergen op Zoom* (Stageopdracht, Hogeschool Avans Breda).
- Norris, F. H., & Kaniasty, K. (1992). A longitudinal study of the effects of various crime prevention strategies on criminal victimization, fear of crime, and psychological distress. *American Journal of Community Psychology, 20*, 625-648.
- Van Noije, L., & Wittebrood, K. (2008). *Sociale veiligheid ontsleuteld. Veronderstelde en werkelijke effecten van veiligheidsbeleid*. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Oppelaar, J., & Wittebrood, K. (2006). *Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht*. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Pain, R. (2000). Place, social relations and the fear of crime: A review. *Progress in Human Geography, 24*, 365-387.
- Perkins, D. D., & Taylor, R. B. (1996). Ecological assessment of community disorder: Their relationship to fear of crime and theoretical implications. *American Journal of Community Psychology, 24*, 63-107.
- Perkins, D. D., Meeks, J. W., Taylor, R. B. (1992). The physical environment of street blocks and resident perceptions of crime and disorder: Implications for theory and measurement. *Journal of Environmental Psychology, 12*, 21-34.
- Pitner, R. O., Yu, M., & Brown, E. (2011). Exploring the dynamics of middle-aged and older adult

- residents' perceptions of neighborhood safety. *Journal of Gerontological Social Work*, 54, 511-527.
- Pitner, R. O., Yu, M., & Brown, E. (2012). Making neighborhoods safer: Examining predictors of residents' concerns about neighborhood safety. *Journal of Environmental Psychology*, 32, 43-49.
- Robinson, J. B., Lawton, B. A., Taylor, R. B., & Perkins, D. D. (2003). Multilevel longitudinal impacts of incivilities: Fear of crime, expected safety, and block satisfaction. *Journal of Quantitative Criminology*, 19, 237-274.
- Ross, C. E., & Jang, S. J. (2000). Neighborhood disorder, fear, and mistrust: The buffering role of social ties with neighbors. *American Journal of Community Psychology*, 28, 401-420.
- Ross, C. E., & Mirowsky, J. (1999). Disorder and decay: The concept and measurement of perceived neighborhood disorder. *Urban Affairs Review*, 34, 412-432.
- Rountree, P. W., & Land, K. C. (1996). Perceived risk versus fear of crime: Empirical evidence of conceptually distinct reactions in survey data. *Social Forces*, 74, 1353-1376.
- Sampson, R. J. (2004). Neighborhood and community. Collective efficacy and community safety. *New Economy*, 11, 106-113.
- Sampson, R. J., & Groves, W. B. (1989). Community structure and crime: Testing social disorganization theory. *American Journal of Sociology*, 94, 774-802.
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997). Neighborhoods and violent crime: A multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277, 918-924.
- Sampson, R. J., & Raudenbush, S. W. (1999). Systematic social observation of public spaces: A new look at disorder in urban neighborhoods. *American Journal of Sociology*, 105, 603-651.
- Sampson, R. J., & Raudenbush, S. W. (2004). Seeing disorder: Neighborhood stigma and the social construction of "broken windows". *Social Psychology Quarterly*, 67, 319-342.
- Steenbeek, W., & Hipp, J. R. (2011). A longitudinal test of social disorganization theory: Feedback effects among cohesion, social control, and disorder. *Criminology*, 49, 833-871.
- Taylor, R. B. (1996). Neighborhood responses to disorder and local attachments: The systemic model of attachment, social disorganization, and neighborhood use value. *Sociological Forum*, 11, 41-74.

- Taylor, R. B., & Hale, M. (1986). Criminology. Testing alternative models of fear of crime. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, 77, 151-189.
- Wells, W., Schafer, J. A., Varano, S. P., & Bynum, T. S. (2006). Neighborhood residents' production of order: The effects of collective efficacy on responses to neighborhood problems. *Crime and Delinquency*, 52, 523-550.
- Williams, F. P., McShane, M. D., & Akers, R. L. (2000). Worry about victimization: An alternative and reliable measure for fear of crime. *Western Criminology Review*, 2. Verkregen op <http://wcr.sonoma.edu/v2n2/williams.html>
- Wittebrood, K. (2001). Onveiligheidsbeleving en slachtofferschap in westerse geïndustrialiseerde landen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 43, 144-157.
- Wittebrood, K., & Van Dijk (2007). Aandacht voor de wijk. Effecten van herstructurering op de leefbaarheid en veiligheid. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (2013). Veiligheid en preventie. Geraadpleegd op <http://wodc.nl/onderwerpen/veiligheid-en-preventie/view.ashx>
- Wyant, B. R. (2008). Multilevel impact of perceived incivilities and perceptions of crime risk on fear of crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 45, 39-64.
- Zani, B., Cicognani, E., & Albanesi, C. (2001). Adolescents' sense of community and feeling of unsafety in the urban environment. *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 11, 475-489.

Bijlage 1

Interview buurtpreventieleden

Informantnummer: _____

Datum: _____

Naam team: _____

1. Opening

- Aanleiding van het interview
- Toestemming opnameapparatuur
- Anonimiteit waarborgen
- (Recorder aanzetten)
- Doel van het interview
- Tijdsduur
- Opbouw van het interview
- Maken van aantekeningen legitimeren
- Wat gaat er met het materiaal gebeuren
- Heeft u nog vragen? Is alles duidelijk?
- (Opnameapparatuur controleren)

2. Kennismaking

- Kunt u uzelf kort voorstellen?
- Hoelang bent u al lid van de buurpreventie?
- Hoe bent u terecht gekomen bij de buurpreventie?
- Wat zijn uw taken binnen het team?
- ...

3. Kenmerken team

☒ Hoe lang bestaat het team al?
☒ Hoe is het team ontstaan?
☒ Uit hoeveel leden bestaat uw team?
☒ Wat is de achtergrond van de leden?
☒ Welke leeftijdssamenstelling heeft het team?
☒ Wat is de verhouding tussen autochtonen en allochtonen?
☒ ...

4. Kenmerken wijk

☒ Fysieke kenmerken
☐ Beschrijving van de wijk
☐ Hoeveelheid groen
☐ Soort bebouwing
☐ Aantal winkels
☐ Aantal scholen
☐ ...
☒ Sociale kenmerken
☐ Beschrijving van de bewoners
☐ Welke leeftijdssamenstelling
☐ Verhouding autochtonen/allochtonen
☐ ...

5. Activiteiten (zie schema I)

☒ Welke activiteiten voert uw buurtpreventieteam uit?
☒ Welke werkwijze wordt gehanteerd?
☒ Wie coördineert de activiteit? Hoe gebeurt dit?
☒ Welke voorbereidingen worden getroffen?
☒ Wie nemen deel aan de uitvoering?
☒ Kunt u sterke punten noemen van deze activiteit?
☒ Kunt u ook zwakke punten noemen?
☒ ...

6. Effect activiteiten (zie schema I/II)

☒ Wat is het effect van de activiteiten?
☒ Kunt u hier een voorbeeld van geven?
☒ Hoe merkt u dat de activiteit dit effect heeft?
☒ ...

Bijlage 2; Schema I

	Activiteit	Werkwijze / uitvoering	Effect op (on)veiligheidsgevoelens
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			

Bijlage 3; Schema II

Activiteiten ↓	Fysieke en sociale ordeverstoringen	Netwerken van sociale steun	Collectieve werkzaamheid	Tevredenheid over de buurt
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				

Bijlage 4; Schematische weergave data-analyse

Fysieke ordeverstoringen			
	<i>Voorkomen van ...</i>	<i>Beperken van ...</i>	<i>Oplossen van ...</i>
Team 1	+	+	+
Team 2	+	+	+
Team 3	+	+	+
Team 4	+	+	+
Team 5	+	+	+
Team 6	+	+	+
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Loop- en fietsrondes - Opvallend aanwezig zijn - Op specifieke plekken/hotspots - Signalerende functie - Preventieve werking 	<ul style="list-style-type: none"> - Melding maken bij politie of gemeente - Mensen aanspreken - Letten op bijzonderheden - Inbraakpreventie - Brandpreventie - Straatverlichting - Bestrating - Verkeersveiligheid - Vandalisme/vernielingen - Zwerfvuil - Jaarwisseling 	

Sociale ordeverstoringen			
	<i>Voorkomen van ...</i>	<i>Beperken van ...</i>	<i>Oplossen van ...</i>
Team 1	+	++	++
Team 2	+	++	++
Team 3	+	++	++
Team 4	+	++	++
Team 5	+	++	++
Team 6	+	++	++
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Loop- en fietsrondes - Opvallend aanwezig zijn - Op specifieke plekken/hotspots - Signalerende functie - Preventieve werking 	<ul style="list-style-type: none"> - Melding maken bij politie of gemeente - Mensen aanspreken - Letten op bijzonderheden - Drugsgebruik of –handel - Jeugdgroepen en –overlast - Begeleiden evenementen - Daadwerkelijk effect op sociale overlast wordt maar door drie teams genoemd (1, 3, 4), het effect op jeugdoverlast wordt wel vaker genoemd. 	

Bevorderen netwerken sociale steun		
	<i>Contact tussen buurtpreventie en buurtbewoners</i>	<i>Contact tussen buurtbewoners onderling</i>
Team 1	++	-
Team 2	++	-
Team 3	++	-
Team 4	++	-
Team 5	++	-
Team 6	++	-
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Willekeurig praatje maken - Contact bij een probleem of vraag - Hulp bieden - Voorlichting geven - Houding van de buurtpreventieleden 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen activiteiten die specifiek de sociale contacten in de gehele buurt bevorderen. - Buurtbewoners onderling problemen laten oplossen. Met steun/hulp van de buurtpreventie. - Uitdragen van een gemeenschapsgevoel - Creëren van saamhorigheid

	Bevorderen collectieve werkzaamheid	Bevorderen tevredenheid over de buurt
Team 1	-	+/-
Team 2	-	+/-
Team 3	-	+/-
Team 4	-	+/-
Team 5	-	+/-
Team 6	-	+/-
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Het organiseren van buurtactiviteiten wordt niet of nauwelijks genoemd. - Wel worden buurtbewoners aangemoedigd om problemen zelf op te lossen en te kijken naar hun eigen mogelijkheden. - Hooguit door de voorbeeldfunctie of houding van de buurtpreventie 	<ul style="list-style-type: none"> - Dit hangt nauw samen met het voorkomen, beperken en oplossen van fysieke en sociale ordeverstoringen. - Geen activiteiten specifiek gericht op tevredenheid.

Uitleg scores

- ++ Helemaal van toepassing
- + Voor een groot deel van toepassing
- +/- Gedeeltelijk van toepassing
- Voor een klein deel van toepassing
- Helemaal niet van toepassing